

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ,

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਗਰਵਾਲਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਐਸ. ਜੀ. ਬੇਸ ਮਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1966 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 24-ਡੀ

22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1966

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਅਨੁਛੇਦ. 352 - ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਸਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ "ਸੰਤੁਸ਼ਟ" ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ-ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ- ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਐਕਟ (LI/1962)- ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 44- ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮ (1962)-ਨਿਯਮ 30(1)(ਬੀ)- ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(4) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 352(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਨੁਛੇਦ ਦਾ ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ 26 ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਛੋਟਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਿਫੈਂਸ, ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਫੈਂਸ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸਦੀ ਸਿਵਲ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਵਾਚਿਆ, ਹੈ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਉਹ ਨਿਯਮ 30(1)(ਬੀ) ਡਿਫੈਂਸ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(4) ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:-

- (i) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਮਾੜਾ, ਗਲਤ, ਗੈਰ-ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਨਿਆਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
- (ii) ਉਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।
- (iii) ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- (iv) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਐਨ.ਸੀ. ਕੇਚਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ।

ਪੀ ਸੀ ਖੰਨਾ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਜੀ. ਬੋਸ ਮਲਿਕ, ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਨਿਰਣਾ

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਿਫੈਂਸ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ 14 ਅਗਸਤ, 1965 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹੁਕਮ, ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਰੱਖਿਆ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ 25 ਅਗਸਤ, 1965 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1965 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 50-ਡੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੇਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਦੁਲਤ ਅਤੇ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਜੇ.) ਨੇ 13 ਸਤੰਬਰ 1965 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਜੀ. ਬੋਸ ਮਲਿਕ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਪਸੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕਾਲਜਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਾਮੂਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਜੀ. ਬੋਸ ਮਲਿਕ ਨੇ ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁੜ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੇਠਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਫ਼ੈਜ਼ਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 59-ਡੀ/1965 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ (ਦੁਲਤ, ਜੇ.) ਨੇ 12 ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਾੜੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਨ। ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹਲਫਨਾਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੇਠਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸਲ ਆਧਾਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨੋਟ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ।

ਉਸਦੇ ਨਾਲ". ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:-

"ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੇੜਨ ਲਈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਸ਼ਾਇਦ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਰਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1965 ਦੀ ਫੈਜ਼ਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 251-ਡੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਜਨਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਲਤ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਜੀ. ਬੋਸ ਮਲਿਕ, ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

28 ਮਈ, 1965 ਨੂੰ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ (1) ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹਾਲਾਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਲੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਆਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੋ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਅਤੇ ਖੰਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ 4 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ 14 ਅਗਸਤ 1965 ਦੇ ਅਸਲ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਸਨੇ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 22 ਫਰਵਰੀ 1966 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਦੁਲਟ ਜੇ. ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ, ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਬੇਲੋੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਝੂਠੇ ਸਨ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੀ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 19 ਮਾਰਚ. 1966 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਆਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ ਸੀ ਕੇਚਰ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ

---

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1965) 2 ਪੰਜ- 853==ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਪੰਜਾਬ 51.

1965 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 59-ਡੀ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੇ 4 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੀ।

ਫਿਰ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 352 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 352 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ, ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਤਰਾ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਸੰਤੁਸ਼ਟ" ਹਨ ਕਿ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 352 (1) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ "ਸੰਤੁਸ਼ਟ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 352 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਨੁਛੇਦ ਦਾ ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਨ ਨੇ 6 ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਕੇਚਰ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਨੰਦ ਵਿੱਚ ਦਖਲਬਾਜ਼ੀ ਜਿੰਨਾ ਦੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਅੰਜਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਜੀ. ਬੋਸ ਮਲਿਕ, ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।"

ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਉਦੇਸ਼ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 44 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 44 ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਹੁਤ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇਚਰ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮ 30 (1) (ਬੀ) ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (4) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਪਰ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ "ਸ਼ੱਕੀ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੈਧ ਦਲੀਲ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 'ਐਕਟ' ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਗਲਤ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ।

ਸ੍ਰੀ ਕੇਚਰ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀ ਉਸਨੇ ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੈ ਇੱਕ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ,

ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ) ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ 3 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਅਸਲ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਿਯਮ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੇਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੇਚਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਖੰਨਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਆਧਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਢੁਕਵੇਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਖੁੰਝ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

#ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ: ਅਮਨਦੀਪ ਸੂਦ